

Kåseri av Birger Sjöberg infört i Stockholms Dagblad Jubileumsnummer den 19 april 1924 och återgivet på sidorna 144–148 i Birger Sjöberg-sällskapets årsbok 2006.

På uppdrag om våren

En vårdag år 1907 vankade undertecknad på Gustaf Adolfs torg för att därifrån över Norrbro begiva sig till ett ämbetsverk. Jag skulle där, på uppdrag av notischefen i Stockholms Dagblad, taga del av en skrivelse.

Då uppdraget överlämnades på förmiddagen, hade notischefen antagligen läst ruelle i mitt bleka ynglingaansikte. Den eleganta hårtofs, som dinglade vid ena tinningen, troligen som uttryck för andlig friboenhet och sann mänsklighet, kunde icke hjälpa upp den misströstan på egen kraft, som tydligen måste ha stått avmålade i mitt anlete.

Notischefen, som var gammal tidningsman och kände alla barnsjukdomarna i facket, gav korta råd med ett leende i ögat. Själv tyckte han antagligen, att han givit mig en verklig rullstol, i vars stödjande ring jag tryggt kunde tulta ner och fullgöra det givna uppdraget. Jag ansåg mig emellertid vara övergiven och utkastad i havet, från vars hungriga bölja det stod mig fritt att rädda mig om jag orkade.

Instinktivt strök jag hårtofsen åt sidan, förmodligen med ordet ämbetsverk ringande i öronen, och begav mig åstad med en blockbok i fickan, önskande mig en klunk av Joseph Balsamos livselixir, vilket ju ägde förmågan att tända nytt liv när det gamla höll på att slockna. Just som jag kom till Gustaf Adolfs torg, hördes från Kungsträdgården:

Tramtramtramtram.

Taram, taram, taram, taram.

I ett nu fylldes luften av en på storartade skrällar burens marschmelodi, i vilken bastubors mörka råmanden, tenorbasunens smäktande utdragna toner samt pickolaflöjternas fåglalåt tillsammans bildade en stor harmonisk skönhet. Ett led av trumslagare med kyrkängelsansikten och rakt fram plikttroget stirrande ögon, ytterligare ett par led av gardesmusikanter med klarinetter, trumpeter och horn, ett blixtrande sken av ståten, allt detta var nog för mig att ett ögonblick glömma ämbetsverk och mitt gråa uppdrag.

Jag var nämligen ung och tämligen färsk huvudstadsbo samt hade nylämnat exercisheden.

Utan att sluta mig till sotareparadens kärna, åtog jag mig i detta ögonblick av vår och musikalisk tjusning att bliva en av dess utlöpare. Vid sidan av en välklädd herre med portfölj, som låtsades att endast av en händelse gå i sträng takt efter paradens toner, marscherade jag över Norrbro. Det var svarta vattenvirvlar mellan lossnande isflak på Strömmen; måsarne singlarde som silverpilar. Det var fest i luften, där tonerna kämpade och vrålade såsom glada vilddjur i parningstiden, visslade, skrällde och smattrade.

Tramtramtramtram.

Vaktparaden vek till vänster vid det att tamburmajorens stav blixtrade i luften. Jag vek till höger lämnande vårluften och festklangen. I sällskap med beklämning gick jag upp genom ett kallt trappvalv och stod snart inne i ämbetsrummet. Detta var högt och kalt, luftigt, torrt, pappersfyllt och i högsta grad opoetiskt. Vid ett bord i det höga rummet satt en grå herre med sträng uppsyn, ett isigt majestät.

Jag bugade mig ödmjukt och läste högt mitt namn, det igenkänningstecken och bomärke, som givits mig i livet samt uppgav därefter mitt ärende. Detta skedde med vänligt melodisk, men alltför svag stämma.

– Häh, fräste den stränge mannen. Jag hörde inte vad han sa. Häh! En gång till!

Ännu en gång uppläste jag med klarare textuttal och mera konstnärlig fraserings vad jag en gång förut hade läst för den skarpögde ämbetsmannen.

– Rrrr – morrande denne. Rrrr.

Han framtog därefter med häftiga rörelser ett tungt papperspaket och jag fick taga plats vid ett litet bord. Det är omöjligt att i ord giva uttryck åt den inre jämmer, som ylade i mitt bröst när jag sökte genomläsa ämbetskrivelsen, vilken innehöll endast tre punkter, vardera dock på ett stort helark. Jag läste alla ord, och ibland blev det ljust och varmt inom mig, då mitt förstånd tycktes kunna omfatta meningen i detta aktstycke. Men var gång ett ljus tändes i mitt inre, kom det "ithy att", vilket betecknade en tvärvändning i framställningen och öppnade nya, väldiga perspektiv, än vida som den ungerska pusan, än som städer, byggda av ris och grenverk, i vilka mina tankar gingo vilse under kvidan och oro. Förståndets ljus utsläcktes.

– Som i och för sig befogat, tagande dock sikte därpå att, då vederbörande myndighet genom avhjälpande av förenämnda brister, avseende såväl enskilda som kommunala . . . Hjälp!

Jag kastade ett haröga på den förfärlige mannen, som grå och bister stämplade väldiga konvolut vid det papparsöverlastade bordet, och jag kände, att min respektkänsla för honom övergick i ett hat, i ett förakt. Köld, torrhet, papper, stämplor, byråkratisk härsklustnad, känslolöshet. Gud, vilken tillvaro och vilken människa!

Tramtramtramtram

Nej, det hade varit annat därute. Värmolnen trängdes på himmelen som vita ballonger, törnande fint och lätt, solen sken och musiken smattrade.

Återgående till fraserna framför mig, erinrade jag mig något sent, att notischefen tillrätt mig att taga "klämnen" först. Jag lät alltså nu mina blickar irra på skrivelsens sista sida. Det var som om jag, efter att ha ridit Norsjöböljor med bräckta master och rivna segel, kommit in i blankt vatten med milda holmar och stilla sund. Slutyrkandets klarhet var påfallande, och jag satte god fart i pennan. I denna stund kände jag Joseph Balsamos livselixir i mitt blod och ett stolt och ungdomligt förakt för det isgrå majestätet.

– Rrrr – hördes det stundom från bordet.

– Morra du, tänkte jag, med näsan över pappret.

– Rrrr. Unga journalister nuförtiden.

Jag hörde visserligen vad min fiende sade, men då jag förstod, att han ville försöka förolämpa mig, svarade jag icke. Jag höll som bäst på med att liksom i tanklös glädje plocka ett kort här och ett där ur motiveringen, precis som en stare plockar mask ur en gräsmatta om våren.

Nu reste sig den stränge överhetspersonen, och jag reste mig även, ty jag hade hämtat vad jag ansåg mig behöva hämta ur den tjocka ämbetskrivelsen.

Den isgrå härskaregestalten stirrade oförskämt på mig genom sina pincenesglas några

ögonblick. Därpå sade han skarpt, i förebrående ton:

– Tycker han inte, att det luktar något särskilt härinne?

Jag kände en oerhörd olust då jag under stor tvekan svarade:

– Nej jag tycker inte det luktar något särskilt.

– Det var märkvärdigt, förvånades den gamle med förorättad min. Det var mycket märkvärdigt. Rrrr.

– Jo, tillfogade jag då i sanningens intresse. Jo, det luktar verkligen mycket lack och mycket papper.

Den gamle ämbetsmannen stirrade ännu mer genomträngande på mig än förut. Det var som om han tänkt att tortera mig för att få fram en bekännelse. Då frågade han mycket långsamt och meningsfullt:

– Tycker han inte det luktar blommor? Va? Rrrr.

Härpå dök jag förfärligen ned bakom skrivbordet. När åter det vita, kortklippta huvudet visade sig, räckte den stränge mannen ut en hand, på vilken blänkte en frimurarering. Den skrynkliga men fina handen omslöt en blomkruka.

– Det är den här, som luktar, sade han allvarligt. Jag har köpt den på torget idag. Det är en vårens blomma, det. Känner han inte så härligt den doftar? Rrrr.

– Jo, utbrast jag med plötslig och varm hängivenhet. Det lukar av violer. Det gör det visst.

– Si, mumlade den stränge, alltjämt med inkvisitorisk uppsyn. Si där! Det kändes till slut ändå. Var så beskedlig och tag det här lilla fatet och vattenkaraffen . . .

Blomman var icke större än en råttsvans, och stack upp ur den minsta av krukor. Dess fina doft kämpade förgäves med pappersdoften. Det var en vacker lögn, då jag påstod mig känna blomsterlukt.

– Sådär, sade den gamle och placerade sin kruka i en smal solstrimma i fönstret. Unga växter behöver mycket sol. Rrrr. Vilken årgång studenter tillhör herrn?

– Åh, svarade jag, jag är dessvärre inte student.

– Jaså, puttrade den förfärlige. Jag trodde han var student därför att jag just nu tänkte på Uppsala. Unga journalister nuförtiden . . . si, man tänker alltid på Uppsala om våren. Rrrr.

Då jag bugande tog avsked av den vördade ämbetsmannen, såg han lika farlig ut som när jag kom. Han stod lutad över sin kruka, detta blygsamma vittnesbörd om poesins närvaro i det torra ämbetsrummet, och han tänkte väl på Uppsala. I det höga fönstret kunde man se glada, stora kullriga vårmoln glida mot en mörkblå grund.

Jag försvann i det iskalla trappvalvet och kom ut i solen. Smått gnolande på en bit ur den melodi, vilken vaktparaden nyss spelat, gick jag med raska marschsteg, som rappade gatstenarna, min väg mot redaktionen.

Tramtramtram . . .

Birger Sjöberg

Stockholms Dagblad Jubileumsnr. 19.4.1924